

ΣΤΕ 905/2011 [Ε.Π.Ο. για λατομείο εντός της ζώνης απόλυτης προστασίας του αρχαιολογικού χώρου Ραμνούντας]

Περίληψη

-Με μεταβατική ρύθμιση του Αρχαιολογικού Νόμου, παρέχεται η καταρχήν δυνατότητα να συνεχιστούν εξορυκτικές δραστηριότητες που λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου με βάση ισχύουσα σχετική άδεια, χωρίς να απαιτείται να τηρηθεί η θεσπιζόμενη με τις διατάξεις του ίδιου νόμου διαδικασία. Επίσης, επιτρέπεται να ανανεωθεί η εν λόγω άδεια μετά τη λήξη της ισχύος της κατά την ισχύουσα διαδικασία. Η μεταβατική αυτή ρύθμιση δεν εφαρμόζεται όμως στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες οι σχετικές λατομικές ή μεταλλευτικές εξορυκτικές δραστηριότητες εμπίπτουν σε περιοχές που περιλαμβάνονται σε καθορισμένες αρχαιολογικές ζώνες, όπου απαγορεύονται τέτοιες δραστηριότητες, αδιαφόρως αν για τη συγκεκριμένη εξορυκτική δραστηριότητα έχει χορηγηθεί σχετική άδεια, της οποίας η ισχύς δεν έχει λήξει. Στις περιπτώσεις αυτές η συνέχιση της δραστηριότητας θα συνιστούσε παραβίαση ρητής απαγόρευσης που έχει επιβληθεί σε ορισμένη περιοχή για την προστασία των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς που βρίσκονται στην περιοχή αυτή, ύστερα από εκτίμηση των δεδομένων της συγκεκριμένης περιοχής. (Παραπομπή στην Επταμελή).

Πρόεδρος: *Κ. Μενουδάκος*

Εισηγητής: *Ιω. Μαντζουράνης*

Δικηγόροι: *Φ. Χατζηφώτης, Κ. Βαρδακαστάνης, Π. Ασημακοπούλου, Α. Καστανά, Γ. Καρράς*

Βασικές σκέψεις

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, άνευ καταβολής παραβόλου κατά νόμο ασκουμένη, ζητείται η ακύρωση της 109033/23.5.2003 κοινής απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού, του Υφυπουργού Γεωργίας και των Γενικών Γραμματέων των Υπουργείων ΠΕΧΩΔΕ και Ανάπτυξης, με την οποία εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι για την εκμετάλλευση λατομικού χώρου μαρμάρων έκτασης 37.531 τ.μ. της εταιρείας «.....» που βρίσκεται στη θέση «Λοιμικό» της Κοινότητας Γραμματικού Αττικής.
2. Επειδή, στη δίκη παρεμβαίνει για να αντικρούσει την κρινόμενη αίτηση η ετερόρρυθμη εταιρεία με την επωνυμία «.....», στην οποία η μισθώτρια του ως άνω λατομικού χώρου Ο.Ε. «.....», υπέρ της οποίας εκδόθηκε η

- προσβαλλόμενη απόφαση, παραχώρησε με το 10739/2002 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Αθηνών ... το σύνολο των μισθωτικών της δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων εκμετάλλευσης του επίδικου λατομείου.
3. Επειδή, η παρεμβαίνουσα εταιρεία ισχυρίζεται ότι η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως ασκούμενη χωρίς έννομο συμφέρον, για το λόγο ότι το Νομαρχιακό Συμβούλιο της αιτούσης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με την υπ' αριθμ. 88/2001 (πρακτικό 20/5.7.2001, γνωμοδότησή του είχε ταχθεί υπέρ της εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων για την επίμαχη δραστηριότητα. Ο ισχυρισμός αυτός είναι απορριπτέος, διότι ο αιτών οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης, ενδιαφερόμενος για την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος εντός της εδαφικής του περιφέρειας, έχει έννομο συμφέρον προς άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως κατά πράξεων της Κεντρικής Διοίκησης που προσβάλλουν τα ανωτέρω, προστατευόμενα κατά το άρθρο 24 του Συντάγματος, αγαθά, δεν απόλλυται δε το έννομο συμφέρον του για την παροχή δικαστικής προστασίας εκ του ότι, κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, όργανο αυτού, άλλο από τη Νομαρχιακή Επιτροπή που, κατά το άρθρο 60 παρ. 1 περ. ε' του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης που εγκρίθηκε με το π. δ/γμα 30/1996 (Α' 21), όπως το άρθρο αυτό ίσχυε κατά την άσκηση της κρινόμενης αίτησης, πριν την αντικατάστασή του με το άρθρο 2 του ν. 3274/2004 (Α' 195), ήταν αρμόδια να αποφασίζει την άσκηση ενδίκου μέσου, είχε, ασκώντας γνωμοδοτική αρμοδιότητα, ταχθεί κατ' αρχήν υπέρ της εκδόσεως της προσβαλλομένης πράξεως.
4. Επειδή, στο ν. 3028/2002 (Α' 153), υπό την ισχύ του οποίου εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη και του οποίου επίκληση γίνεται στο προοίμιό της, ορίζονται τα εξής: Άρθρο 10 «Ενέργειες σε ακίνητα μνημεία και στο περιβάλλον τους. 1. Απαγορεύεται κάθε ενέργεια σε ακίνητο μνημείο, η οποία είναι δυνατόν να επιφέρει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο καταστροφή, βλάβη, ρύπανση ή αλλοίωση της μορφής του. 2. Απαγορεύεται η εκμετάλλευση λατομείου, ο πορισμός οικοδομικών υλικών, η διενέργεια μεταλλευτικών ερευνών και η εκμετάλλευση μεταλλείων, καθώς και ο καθορισμός λατομικών περιοχών, χωρίς έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, η οποία χορηγείται εντός τριών (3) μηνών από την περιέλευση στο Υπουργείο Πολιτισμού της αίτησης και των σχεδιαγραμμάτων που προβλέπονται από τη μεταλλευτική και λατομική νομοθεσία. Εάν τυχόν παρέλθει άπρακτη η ως άνω προβλεπόμενη προθεσμία θεωρείται ότι δεν υφίστανται απαγορευτικοί λόγοι. Η έγκριση δεν χορηγείται εάν, λόγω της απόστασης από ακίνητο μνημείο, της οπτικής επαφής με αυτό, της μορφολογίας του εδάφους και του χαρακτήρα των ενεργειών για τις οποίες ζητείται, κινδυνεύει να προκληθεί άμεση ή έμμεση βλάβη στο μνημείο...». Άρθρο 12 4. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 6 του άρθρου 10 εφαρμόζονται αναλόγως και για τους αρχαιολογικούς χώρους. Πριν από την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 1, απαιτείται η γνώμη του καθ' ύλην

αρμόδιου Υπουργού για υφιστάμενες δραστηριότητες της αρμοδιότητάς του, προκειμένου να καθορισθούν οι δυνατότητες και οι προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας τους στο πλαίσιο του άρθρου 10. Η γνώμη αυτή διατυπώνεται μέσα σε δύο (2) μήνες από την αποστολή του σχετικού ερωτήματος. Εάν παρέλθει άπρακτη η παραπάνω προθεσμία, η απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού εκδίδεται χωρίς τη γνώμη αυτή.

Τέλος, στο άρθρο 73 παρ. 9 ορίζεται ότι: «Οι υφιστάμενες νόμιμα λειτουργούσες εξορυκτικές δραστηριότητες μεταλλείων ή λατομείων μετά την ισχύ του παρόντος νόμου συνεχίζουν νομίμως τη λειτουργία τους μέχρι τη λήξη της σχετικής άδειας, η οποία μπορεί μετά να ανανεωθεί».

5. Επειδή, κατά την κρατήσασα γνώμη, με την ως άνω μεταβατική ρύθμιση της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 3028/2002, παρέχεται η καταρχήν δυνατότητα να συνεχιστούν εξορυκτικές δραστηριότητες, οι οποίες λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου με βάση ισχύουσα σχετική άδεια, χωρίς να απαιτείται να τηρηθεί η θεσπιζόμενη με τις ανωτέρω διατάξεις των άρθρων 10 και 12 του ίδιου νόμου διαδικασία, και, περαιτέρω, να ανανεωθεί η εν λόγω άδεια μετά τη λήξη της ισχύος της κατά την προαναφερομένη διαδικασία των άρθρων 10 και 12. Η μεταβατική αυτή ρύθμιση, όμως, κατά την έννοια της ως άνω διάταξης του άρθρου 73 παρ. 9, δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες οι σχετικές λατομικές ή μεταλλευτικές εξορυκτικές δραστηριότητες εμπίπτουν σε περιοχές, οι οποίες περιλαμβάνονται σε καθορισμένες αρχαιολογικές ζώνες, στις οποίες απαγορεύονται τέτοιες δραστηριότητες, αδιαφόρως αν για τη συγκεκριμένη εξορυκτική δραστηριότητα έχει χορηγηθεί σχετική άδεια, της οποίας η ισχύς δεν έχει λήξει, δεδομένου ότι στις περιπτώσεις αυτές η συνέχιση της δραστηριότητας θα συνιστούσε παραβίαση ρητής απαγόρευσης που έχει επιβληθεί σε ορισμένη περιοχή για την προστασία των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς που βρίσκονται στην περιοχή αυτή, ύστερα από εκτίμηση των δεδομένων της συγκεκριμένης περιοχής. Συνεπώς, κατά την κρατήσασα γνώμη, η προσβαλλόμενη πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την εκμετάλλευση λατομείου που βρίσκεται εντός της κηρυχθείσης με την ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ02/8131/448/10-2-1994 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (Β' 146) ζώνης απόλυτης προστασίας του αρχαιολογικού χώρου, Ραμνούντος, δεν είναι νόμιμη διότι στη ζώνη αυτή απαγορεύεται η δημιουργία λατομείων, μόνες δε επιτρεπτές είναι η γεωργοκτηνοτροφική χρήση, οι αγροτικές καλλιέργειες και η δόμηση γεωργικών εγκαταστάσεων. Κατά τη γνώμη του Συμβούλου Ιω. Μαντζουράνη και της Παρέδρου Β. Καμπίτση, προϋπόθεση για την εφαρμογή εν προκειμένου της ανωτέρω μεταβατικής ρυθμίσεως της παρ. 9 του αρ. 73 του ν. 3028/2002 είναι ότι οι κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού λατομικές ή μεταλλευτικές εξορυκτικές δραστηριότητες των

οποίων επιτρέπεται η συνέχιση της λειτουργίας, ήταν εφοδιασμένες με νόμιμη άδεια. Η ουσιαστική δε νομιμότητα της προϋπάρχουσας άδειας μπορεί να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως, καίτοι αφορά σε ατομική πράξη, εφόσον η ύπαρξη «νομίμου» αδειας αποτελεί ρητό όρο εφαρμογής της ως άνω μεταβατικής διατάξεως, καλυπτομένου του τεκμηρίου νομιμότητας των μη ανακληθεισών ή ακυρωθεισών ατομικών διοικητικών πράξεων. Κατά τη γνώμη αυτή η προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι βάσει της ανωτέρω μεταβατικής διατάξεως δεν είναι νόμιμη, διότι η επιχείρηση λατομείας μαρμάρου λειτουργούσε κατά την έναρξη ισχύος του ν. 3028/2002 βάσει αδειας (ΕΜΝΕ/Φ.19.5.1/1035/6.4.1999 απόφαση του Επιθεωρητή Μεταλλείων Νοτίου Ελλάδος) που δεν ήταν νόμιμη, καθ' όσον αυτή αφορούσε χώρο που ενέπιπτε στη Ζώνη Α' απολύτου προστασίας του αρχαιολογικού χώρου Ραμνούντος που καθορίστηκε με την ως άνω ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ02/8131/448/12.2.1994 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού.

6. Επειδή, εν όψει της σπουδαιότητας των ανωτέρω ζητημάτων παραδεκτού και βασίμου της αιτήσεως ακυρώσεως. Το Τμήμα κρίνει ότι η υπόθεση πρέπει να παραπεμφθεί στην επταμελή σύνθεση (αρ. 14 παρ. 5 του π.δ. 18/1989).